

Několik bodů k vypracování úkolu z volitelné přednášky Ediční a hudební praxe – jaro 2010:

Termín odevzdání: 31. 5. 2010; ukončení – kolokvium (P – Prospěl, N – Neprospěl – tedy ti, co mi neodevzdají bez omluvy a výjimečného posunutí termínu odevzdání vůbec nic.); slovní hodnocení e-mailem.

Úkol který jsem si pro vás vymyslela – **komentář k písni** – by neměl přesáhnout pět stran A4. Je možné, že u některé písni narazíte na mnohé textové varianty u jiné třeba na téměř žádné.

- 1) V případě, že Vás žádná píseň nenapadne, můžete využít možnosti a stáhnout (okopírovat si ze složky v knihovně) si mnou naskenované písničky a k nim vyhledávat textové varianty, nebo si můžete zvolit vlastní píseň, která vás osobně zaujala a chtěli byste k ní najít více informací a podob.
- 2) **Jak postupovat:** Mohou být dva způsoby. A) Nejprve si nezávazně projdete pár sbírek a tu píseň, která se bude často opakovat si zvolíte ke komentáři. To je o něco snazší cesta. B) Můžete postupovat obráceně, což je při tvorbě komentáře k písni běžnější, že si nejprve zvolíte píseň a pak k ní hledáte varianty. (Tento způsob mají před sebou editoři, když tvoří odborné komentáře. K často malému shrnujícímu textu, který je uveden pod písni, musí projít velké množství materiálu, dělají si dílčí popisy-komentáře, které já požaduji po Vás a nakonec z nich udělají velmi stručný výtah.)

Samotný komentář: A) Píseň, která stála na počátku vašeho rozhodnutí vyhledávat varianty, by měla být uvedena i s notovým zápisem, včetně dalších slok, které nejsou třeba zaznačeny v notové osnově. B) Tak jako všechny práce by i komentář měl mít stručný **úvod**, co Vás vedlo k tomu, že jste si vybrali právě tuto píseň, co se snažíte dokázat a jakou metodou jste při sestavování komentáře postupovali. C) Pak bude následovat výpis variant, porovnání s tou výchozí, citace sbírek...**samotné jádro práce**. D) Na **závěr** shrnete, zda se vám podařilo váš záměr splnit a co tedy vyplývá z variant.

Obecně: Předně si musíte uvědomit, k jakému typu se píseň řadí, jestli je milostná, vojenská, obřadní, baladická atd...a podle toho např. vyhledávat v různých oddílech sbírek (ty bývají často podle oddílů hierarchicky děleny). **Každou sbírku**, která Vám projde rukama, i kdyby jste v ní nenašli podobný text ani tematickou variantu **si zapíšete** (její bibliografický citační údaj). Pokud v ní najdete **textovou variantu** hledané písničky – tj. text písničky se shoduje, případně jsou v něm malé odchylky dány dialektem; nebo **tematicky velmi podobný text** – tj. například baladický motiv sestra otráví bratra i když je rozčleněn do jiné textové obměny, píseň vypovídá o tom samém; případně pokud se Vám podaří porovnat i **melodii – nápěv** (což je nepovinné, poněvadž nejsme všichni muzikanti) – **zapíšete si k bibliografickému údaji sbírky také číslo písničky a stranu ve sbírce.**

- 3) Čím více se Vám podaří shromáždit podob textu, odlišností i drobných odchylek, tím lépe. U textových variant si můžeme všimnout rozlišností v dialektu – nebo regionální podoby oslovení (frajer, šohaj, galán, syneček; cerečka, cérka, děvčina, dievka, galánka, frajírka; okénko, okýnko, oblok; mamička, maměnka, mamulka apod.) Můžete si povšimnout, že s regionálními odchylkami ve slovech se dost často pojí jiné rytmické členění textu. Podle toho, kde všude variantu najdete, můžete určit geografické rozšíření písně. Z textu písně lze vyčíst mnoho jevů. (Lidé, kteří se zabývají historií, dokáží podle znaků v textu určit přibližné stáří písně – například u vojenských písní, kde se uvádí barvy kabátů apod. – To po vás samozřejmě nechci, jen uvádím, jak lze s textem písně pracovat do hloubky.)
Kompletní bibliografické údaje u všech sbírek, které budete procházet, budete psát jednak proto, abyste se pocvičili v citacích © a jednak proto, že kdyby náhodou Vámi zvolená píseň zde variantu neměla, abyste mohli doložit, že jste nepracovali pouze s jednou sbírkou, v níž jste variantu objevili.
- 4) Všechny sbírky, které jsem uvedla by měly být dostupné. Většinou však, pokud nejde o novější dotisky např. Sušil, Erben atd., budou na studovně. Poměrně dost sbírek je přímo v naší knihovně Evropské etnologie, další možnost studia je ve fakultní knihovně, nebo MZK. Pokud by měl někdo zájem, lze si sbírky prohlédnout i v knihovně Etnologického ústavu (Veveří 97). Můžete pracovat i ve dvojicích a max. trojicích. Pokud se tak ale stane, uvedete všechna jména kolegů vedle svého při odevzdání vypracovaného úkolu.

Uvedené sbírky, jsou ty základní, je to pouze „odrazový můstek“ inspiraci vám mohou být i práce vašich kolegů, kteří zde shromáždili nějaké bibliografické údaje sbírek. (Rovněž se můžete inspirovat, jak se úkolu zhostili, jakou citační normu použili, jak sestavovali samotný komentář. Dávám Vám k dispozici pouze několik prací – jak do složky do knihovny, tak na web, prosím zkuste se tím řídit jako nějakým vzorem, práce prosím neopisujte! Bylo by to nefér vůči kolegům, kteří si tento komentář pracně sestavili.)

Soupis sbírek lidových písní z nichž můžete při vypracování úkolu čerpat:

Erben, K. J.:

* Prostonárodní české písně a říkadla, sv. 1, (díl 1. a 2. Věk dětský a Písně a říkadla výroční); sv. 2 (díl 1. Písně věku mládeneckého a panenského); sv. 3. (díl 2. Písně věku mládeneckého a panenského); sv. 4. (díl 1. a 2. Písně a říkadla svatební. Písně společenské); sv. 5 (díl 1., 2., 3. Písně o stavech, živnostech a jiných stránkách života. Selské hospodářství. Písně vojenské) – *přehledná edice Pantonu (1984–1988)*

Bartoš, F. – Janáček L.:

* Kytice z národních písní moravských (1892)
* Kytice z národních písní moravských, slovenských i českých (1901)

Bartoš, František:

* Anthologie z národních písní československých, kterou ze sbírek K. J. Erbena, F. Sušila, J. Kollára a J. V. Kamarýta učinil František Bartoš. (1871)

- * Nové Národní písně moravské s nápěvy do textu vřaděnými: za doplněk sbírky Sušilovy (BI) – původní vyd. (1882); (*Zlín: reprint - faksimile, ed. J. Trojan 1996; 2003*)
- * Národní písně moravské nově sesbírané (BII) (1989) 1. a 2. sešit
- * Národní písně moravské nově sesbírané (BIII) (1901) (s L. Janáčkem)

Sušil, František:

* Moravské národní mísňe s nápěvy do textu vřaděnými (1860) (kritické vydání ed. B.Václavek, R. Smetana 1951)

* **Poláček Jan:** Slovácké písničky I-VI (různá vydání)

* **Poláček Nepomuk Jan – Kubeša Arnošt:** Valašské písničky I–V. (různá vydání)

* **Karel Vetterl – Olga Hrabalová:** Guberniální sbírka písní a instrumentální hudby z Moravy a Slezska z roku 1918 (1996)

* **Vetterl Karel:** Lidové tance a písně z Valašskoklouboucka I, II (1955, 1960)

* **Slovenské ľudové piesne** I–IV (K. Hudec, Poloczek, F. 1950, 1952, 1956, 1964)

* **Slovenské ľudové piesne** I, II (B. Bartók, 1959, 1970)

* Slovenské ľudové spevy I–VII

 + Další regionální sbírky (J. Petrů, J. Pajer, P. Popelka, M. Zeman (ed. L. Uhlíková), F. Lýsek (ed. M. Toncrová), M. Bakala (L. Uhlíková) atd.)

Poslední jmenované jsou již vyšlé písňové edice, nacházejí se v nich pro srovnání odborné komentáře k písním. Hledáme-li informaci pro srovnání lidového textu, můžeme projít jakoukoli sbírku, kde jsou otištěny písně s notami, a nejlépe kompletním textem. Nemusí jít jen o uvedené sbírky. Ty jsou právě jen vodítkem a také tím základem, od kterého se můžete odrazit.

Závěrem ještě uvádím, ze kterých publikací jsem čerpala příklady notových zápisů (skeny):
 Císaríková, K. (Ed.): *Milada Bimková. Lidové tance z kyjovského Dolňácka*. Kyjov 2008.
 Kašpar, Z.: *Valašský zpěvník pro školy vsetínského okresu*. Vsetín 1999.

A také ještě jedno **doporučení**: Své práce si po sobě alespoň jednou v klidu přečtěte, sem tam může utéct chyba každému, ale stalo se mi, že mi přišla práce, kde bylo v jednom odstavci asi deset pravopisných hrubek, tak to zkuste eliminovat... (Toto berte také jako radu do budoucna při psaní Vašich dalších studijních úkolů.)

Těším se na Vaše práce, Mgr. Klára Císaríková